

Tycho Brahes verden – Danmark i Europa 1550-1600

SÆRUDSTILLING 16. SEPTEMBER 2006 – 9. APRIL 2007.

■ AF VIBEKE MADER, SKOLETJENESTEN NATIONALMUSEET

I renæssanceåret 2006 viser Nationalmuseet særudstillingen "Tycho Brahes verden – Danmark i Europa 1550-1600". Med udgangspunkt i Tycho Brahe, som er en central person i dansk og international videnskabshistorie, vil udstillingen tegne et bredt billede af renæssancen, som er en af de mest dramatiske perioder i dansk og europæisk historie. Renæssancen var en periode, der banede vejen for nye verdensbilleder, ny viden og nye måder at leve på, og de centrale træk ved perioden er opblomstringen af den antikke kultur, konge- og statsmagtens vækst, reformationen og udviklingen i kunst og kultur.

Tycho Brahe var født i en af de fornemste familier i Danmark. Familien havde tætte forbindelser til kongen og stor politisk indflydelse. Som alle andre unge adelsmænd på den tid tog Tycho Brahe til det tysktalende Europa for at studere. Han læste bl.a. ved universiteterne i Leipzig, Wittenberg og Rostock. Her mødte han nye idémæssige strømninger som humanismen, der stod i opposition til middelalderens teologi og naturopfattelse. Tycho Brahe skulle egentlig læse retsvidenskab, men i stedet for at uddanne sig til et embede i kongens tjeneste besluttede han at koncentrere sig om astronomi og matematik. Han kunne dog tjene kongen på anden vis. Frederik 2. og dronning Sofie interesserede sig også for de nyhumanistiske strømninger og ville gøre København til sæde for lærdom. Kongen kendte til Tycho Brahes interesser og tilbød ham øen Hven som len. Her opbyggede Tycho Brahe et forskningscenter, der fik vidtstrakte kontakter til det lærde Euro-

Tycho Brahe
1546-1601
Astronom

pa. På Uraniborg og senere Stjerneborg foretog han sine systematiske observationer, og hans banebrydende indsamling af empiriske data skabte grundlaget for astronomien som moderne videnskab.

Men at betragte Tycho Brahe som moderne videnskabsmand ville være en misforståelse. Hans ambition var at forene empiriske data med teologiske dogmer. Forskellen på moderne videnskab og renæssancens naturfilosofi er, at der var knyttet en religiøs betydning til naturfænomener, som ikke blot skulle beskrives, men også fortolkes og forstås i den rette sammenhæng. Tycho Brahes forskning og interesser omfattede også esoteriske videnskaber som alkymi og astrologi; interesser, som han delte med Frederik 2. Tycho Brahe fungerede som hoffets astrolog, forudsagde vejrlig og lagde personlige og politiske horoskoper.

Tycho Brahe var som adelsmand en ægte repræsentant for sin stand. Han skrev og talte latin, og han fægtede, en færdighed der kostede ham næsen en kold vinternat i Rostock; han interesse-

rede sig for arkitektur, musik og litteratur. Han var velbevandret i den klassiske latinske digtning og skrev med Ovid som inspiration flere digte om sig selv og sine nærmeste.

Særudstillingen "Tycho Brahes verden – Danmark i Europa 1550-1600" og undervisningen i tilknytning til den åbner porten til et sandt renæssanceunivers. Undervisningen er tilrettelagt tværog flerfagligt, og udstillingen udfordrer elevernes kompetencer med sin historie og sine mange kostbare og sjældne genstande. Udstillingen viser eksempler på renæssancens fascination af antikkens kunst, kultur og arkitektur, på renæssancens lærdomskultur, på adelens politiske og økonomiske privilegier og selvrepræsentation. Uraniborg og Stjerneborg er delvis opbygget, og der vises eksempler på Tycho Brahes instrumenter og hans observationer. Udstillingen viser også kopier af dragter syet af Ishøjs Tekniske Skole på baggrund af konservatorrapporter fra Rustkammeret på Stockholms Slot.

Med henblik på at give eleverne kvali-

ficeret indsigt i perioden og Tycho Brahes arbejde er Skoletjenesten på Nationalmuseet indgået i nye samarbejder: Niels Bohr Institutet har medvirket til at udvikle undervisning om historisk og nutidig astronomisk forskning, Det Kgl. Danske Musikkonservatorium introducerer renæssancemusik på et teoretisk og praktisk plan, arkitekt Kirsten Kildegaard giver et indblik i renæssancens arkitektur og formsprog, og fægtegruppen "The Armoury" underviser i renæssancens fægtekunst, en nødvendig kampsport, som også blev betragtet som karakterdannende. Der er udviklet en række workshops i forbindelse med omvisningerne, hvor undervisningen varetages af studerende fra de ovennævnte institutioner i samarbejde med Nationalmuseets omvisere.

I forbindelse med udstillingen bliver der udviklet et webbaseret læringsspil i 3D med forskellige opgaver samt et leksikon, som indeholder faktuelle oplysninger om Tycho Brahes liv og forskning.

Programmet er udviklet i samarbejde med studerende fra IT-universitetet. Leksikon-delen indeholder bl.a. artikler om astronomi skrevet af studerende fra Niels Bohr Institutet og stud.mag. Thomas Lund Johansen.

Se nedenstående undervisningstilbud.